

ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖӘНЕ
ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУ МИНИСТРЛІГІ

С. Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
И СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ РК

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ
С.Д. АСФЕНДИЯРОВА

Зәр шығару жүйесі.

Орынданған: НУРОВ АТАБЕК.

Тексерген

Курс: 5

Тобы: 006-01

Жалпы медицина факультеті

Алматы, 2017 жыл

ЖОСПАРЫ:

Кіріспе:

- Бүйрек және несеп бөлу жолдары дерттері

• Негізгі бөлімі:

-Жалпы бақылау

-Жалпы күтімі

Қорытынды бөлімі.

ЗӘР ШЫҒАРУ ЖҮЙЕСІ

Зәр түзуші мүше

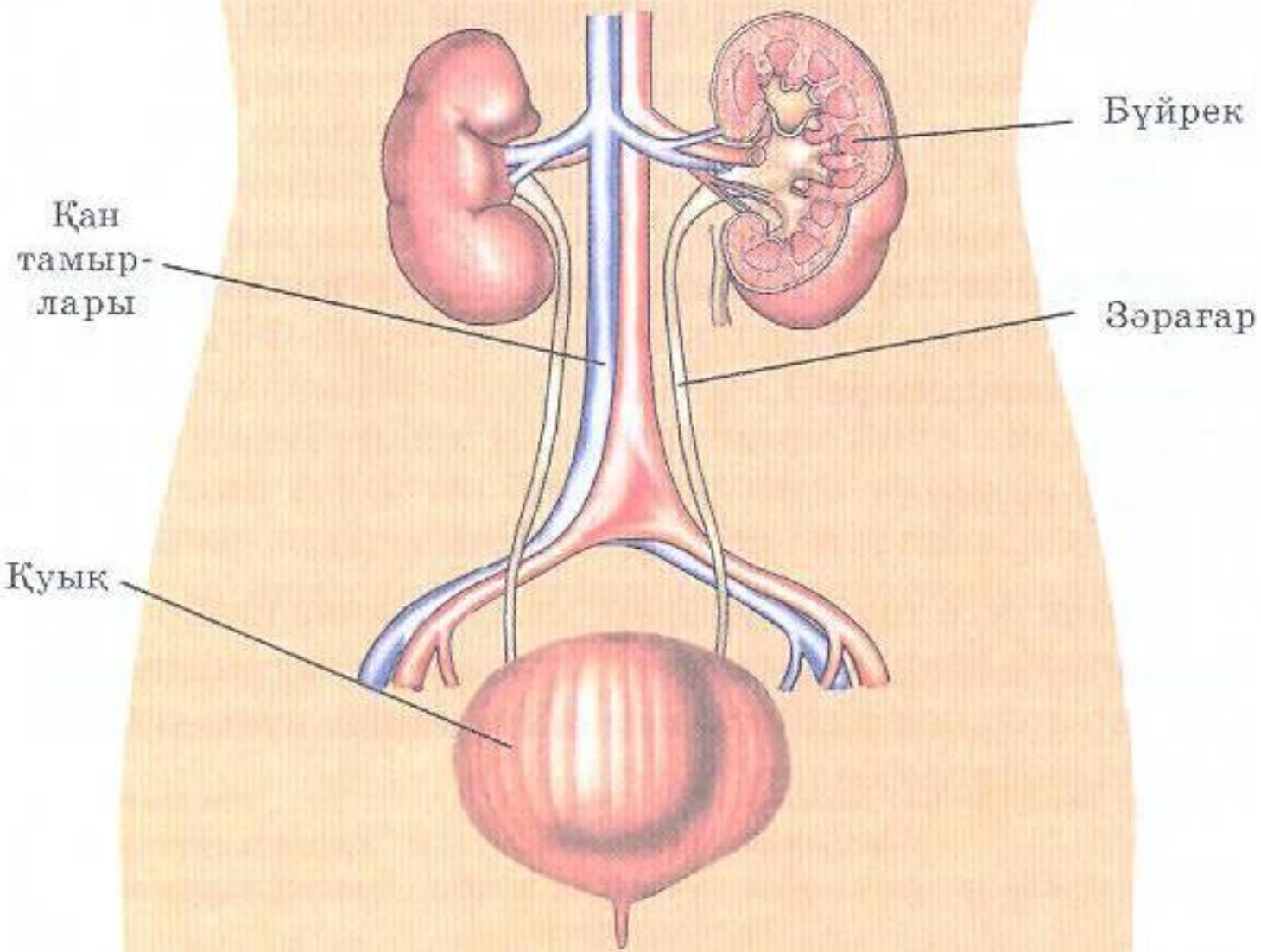
Бүйрек

Зәр шығарушы мүше

Зәрағар

Қуық

Зәр шығару өзегі

Бүйрек

Зәрағар

Қан
тамыр-
лары

Қуық

БҮЙРЕКТІҢ ҚҰРЫЛЫСЫ МЕН

ҚЫЗМЕТІ

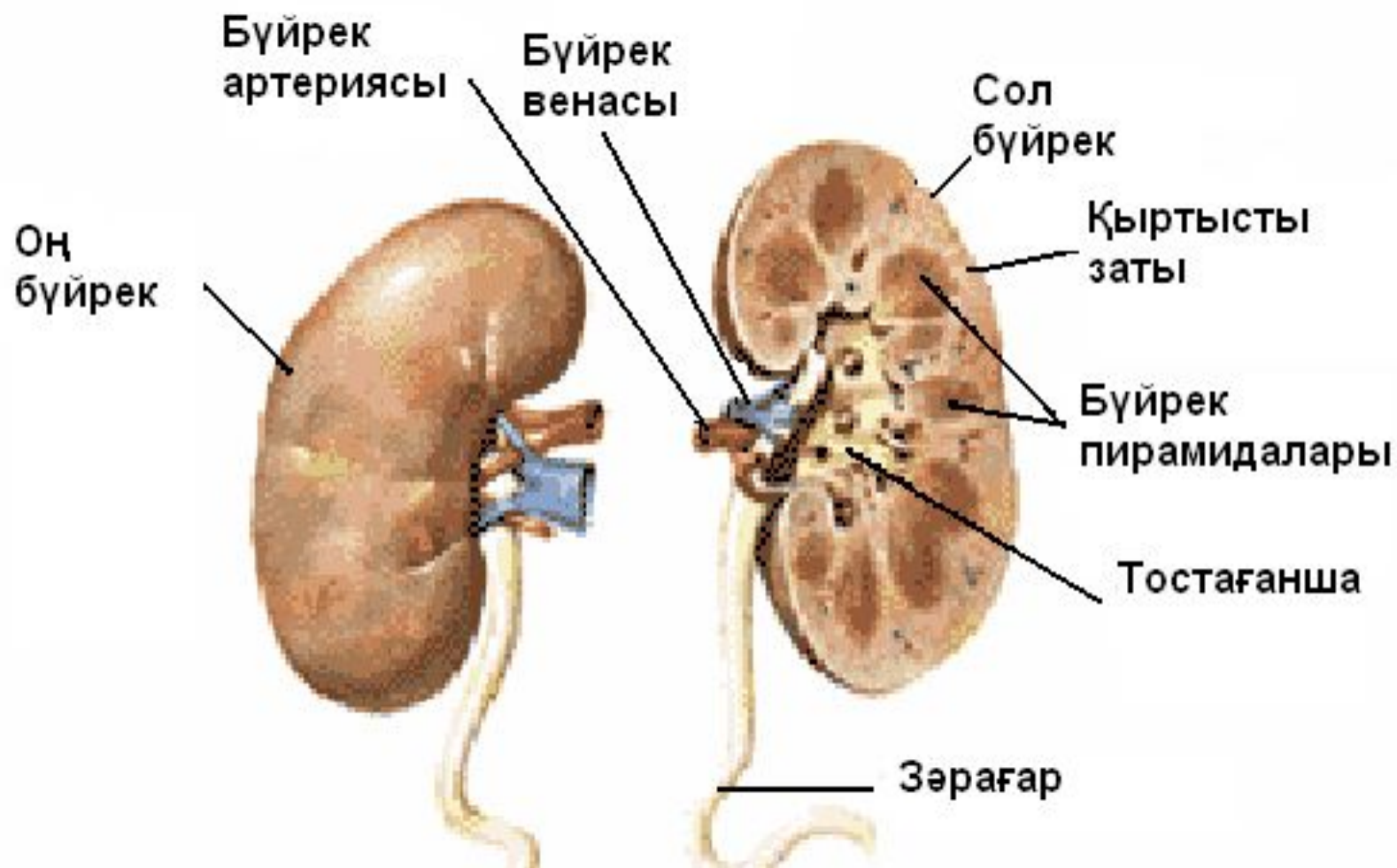
*Зәр түзуші мүше –
бүйрек*

- Үрме бұршақ пішінді жұп мүше
- Бүйректің жоғарысында эндокрин бездері –қыртыс және ми қабатынан тұратын бүйрік үсті бездері орналасқан
- Бүйректің салмағы 150 г, сырты қоңырқай түсті қабаттан ішкі бозғұлт түсті ми затынан тұрады.

Бүйректің қызметі.

Бүйрек зат алмасуға

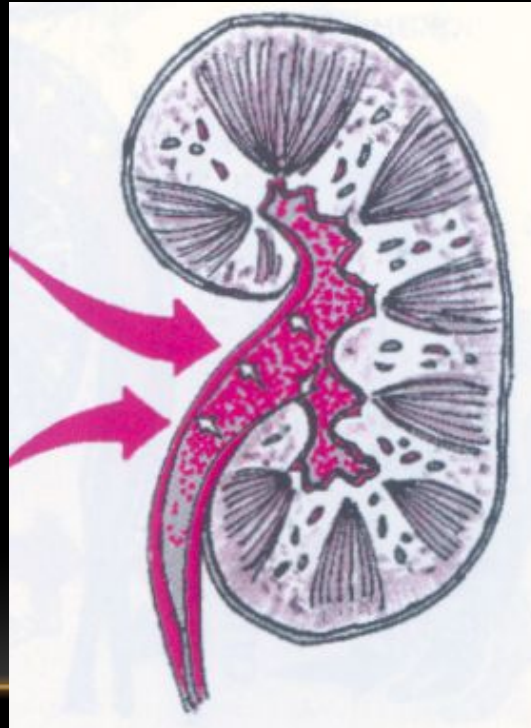
- қатысады. Бүйрек шумақтарында нәруыздар түзеледі. Ағзаларда амин қышқылдарының қорын калпына келтіруге мүмкіндік жасайды.
- Қорғанышты қызметі (зат алмасу процесінде бөлінетін улы заттарды шығарады);
 - Ағзаның ішкі ортасының қалыптасуына қатысады.

АУРУ СЕЗІМІНІҢ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

**Табақшалар
шырыш
қабығының
қабынуы**

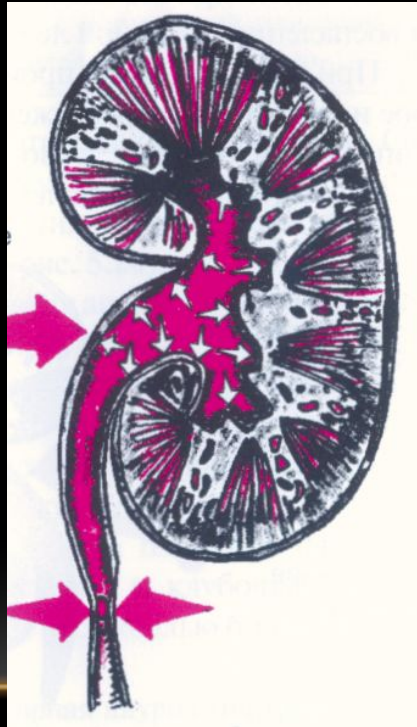
**Табақшалардың
кеңеюі**

АУРУ СЕЗІМІНІҢ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

**Тостағаншалардың
созылуы**

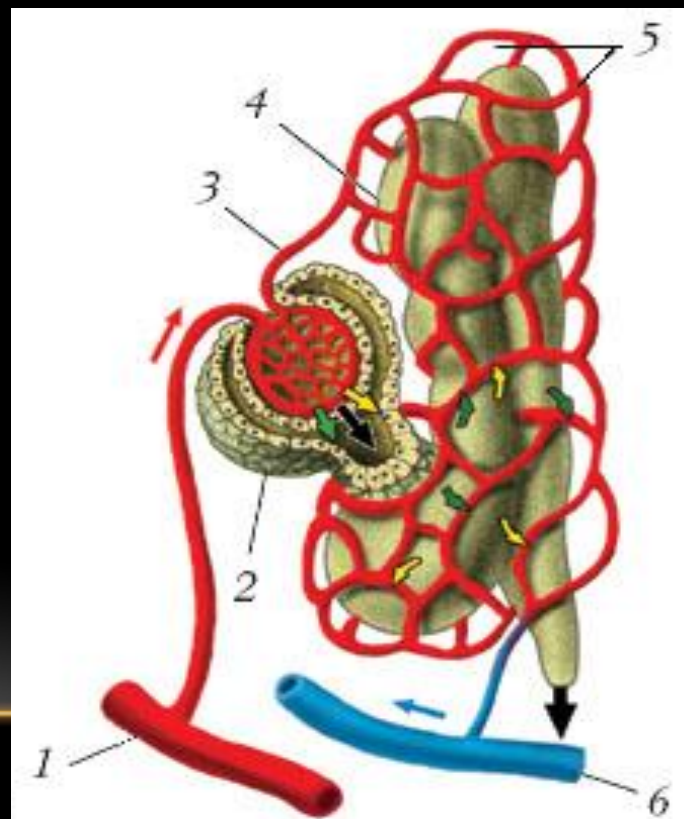
**Несеп
ағардың
спазмы**

Нефронның құрылысы мен атқаратын қызметі

1. Нефрон- бүйректің негізгі қызметін атқаратын бірлігі болып
2. табылады. Бүйректе 1млн дай нефрон болады. Нефрон капсуладан капилляр түйнегінен және иілген өзекшеден
3. (түтікте) тұрады. Нефронда қаннан зиянды заттар, артық су, тұздар, дәрумендер шығарылатын процестер жүреді.

Капсулага капиллярлардан тұздар, глюкоза, амин қышқылдары мен басқа заттар еріген су тұзеді.

НЕФРОМНЫҢ НЕГІЗГІ ҚЫЗМЕТІ ЗӘР ТҮЗУ:

Зәрдің пайда болуы 2 кұбылыстан тұрады.

- 1) Алғашқы зәр түзілу фильтрация(сүзілу)
- 2) Соңғы зәр түзілу реабсорбция (кері сіңіру)

Алғашқы зәр бүйрек шумақтарында фильтрация қылтамырлар арқылы өтеді. Алғашқы зәрдің құрамында қан плазмасының нәруыздары жоқ.

Бір тәуліктің ішінде 150 – 170л алғашқы зәр пайда болады.

Соңғы зәр (реабсорбция) түзілу кұбылысы бүйрек түтікшелерінде өтеді. Глюкоза, амин қышқылдары, витаминдер, су, тұздар кері қанға өтеді. Осыдан 150 л алғашқы зәрден 1,5 л соңғы зәр пайда болады.

« ЗӘР ТҮЗІЛУ ».

<i>Зәр түзілудің кезеңдері</i>	<i>Құбылысы</i>	<i>Қайда түзіледі</i>
I. Бірінші реттік зәр	Фильтрация (сүзу)	Бүрек капсуласында
II. Екінші реттік зәр	Кері сіңіру (реабсорбция)	Иілген өзегінде

Несеп жүйесі негізінде мезодермадан, оның қосалқы мүшелері мезотелия целомынан пайда болады. Несеп жүйесінің ең негізгі мүшесі — бүйрек үш кезеңде дамиды.

Ол кезеңдер: бастапқы бүйрек, алғашқы бүйректің бастамасы және тұрақты бүйрек. Бүйрек осындай үш кезеңнен өткенде жоғарыда айтылған бүйректер бір-бірін толық алмастырады. Бастапқы бүйректен алғашқы бүйрек бастамасы дамып, одан тұрақты бүйрек күрделеніп дамиды.

DATALIFE ENGINE

SOFTNEWS MEDIA GROUP

АДАМ ОРГАНИЗІМІНЕН БӨЛІНЕДІ

- Диссимиляция нәтижесіндегі заттар қанға түсіп, одан соң сыртқа шығады:
- **Бүйрек арқылы** (NH_3 , H_2O , мочевина, тұз);
- **Өкпе арқылы:** (CO_2 , H_2O);
- **Тері арқылы:** көмірқышқыл газының қалдықтары; тері бездерінен суды, тұзды, 1% мочевина мен аммиакты шығарады;
- **Ішектер арқылы:** өт пигменттері және ауыр металдардың тұздары шығады

№	Тірі ағзалар	Зәр шығару ерекшеліктері
1.	Балықтар	бүйрек – несеп ағар – қуық – аналь тесігі
2.	Қосмекенділер	бүйрек – несеп ағар - қуық клоака
3.	Жорғалаушылар	бүйрек – несеп ағар – қуық клоака
4.	Құстар	бүйрек – несеп ағар – клоака
5.	Сүтқоректілер	бүйрек – несеп ағар – қуық – аналь тесігі

2.	Сүтқоректілер	бүйрек – несеп ағар – қуық – аналь тесігі
----	---------------	--

- Зәр бөліну бұзылыстарының түрлері:

а) мөлшері бойынша

–полиурия → 2000мл –

бүйрек қызметінің ауыр және күрделі бұзылысы – бүйрек өзінің милы қабатында қажетті деңгейде осмотикалық қысым құрайтын белсенді заттарды шоғырлау қабылетінен айырылады, ал ол зәр түзілу төмендеуіне алып келеді –концентрациялық қызметі төмендейді.

Олигоурия <500мл –жіті зақым (қабыну, улану).

- Бүйрек қызметі бұзылысындағы олигоурияда зәрдің меншікті салмағы мен осмотикалық белсенді заттар деңгейі төмендейді;
- Бүйрек қызметі сақталған олигоурияда зәрдің меншікті салмағы қалыпты немесе жоғары;

- **Энурез -шыжын** - кіші дәреттің тұрмауы немесе еріксіз кіші дәреттің шығуы (5-15% кездеседі).
- Бұл жағдай *1-1,5 жасқа дейін қалыпты болып саналады*, одан кейін бірте-бірте тоқтайды.
- *Энурез* 2 түрде болады: *түнгі* – бала кіші дәретке еріксіз тек түнде отырады; *күндізгі* – түндеде, *күндізде* еріксіз дәрет еіксіз бөлінеді

- *Полиурия, никтурия, изурия, гипоизостенурия* – бүйрек жетіспеушілігінің нақты белгілері – бүйрек аруларының созылмалы түрлерінің ақырғы кезеңдері (гломерулонефрит, пиелонефрит)

Науқастарды жалпы бақылау

- 1 - Науқастың жалпы хал –ахуалын, жалпы жағдайын бақылау –бүйрек дерттерінің көпшілігінде – қанағаттанарлық болады ;
- 2 - Төсектегі жағдайын, ауру сезімінің түрін(сыздап ауру,әлсін-әлсін,ұзақ мерзімді т.б)
- 3 – Жалпы зәр бөлуін(бөлінген зәр мөлшерін,зәр түсі,жағымсыз иісі,зәр бөлу аралық уақытын)
- 4 – Есі (бүйрек ауруларының қандай түрінде болмасын есі сақталады)

5 –терісінің түсі –боз; сарғыштанған боз;
теріде –қасыну іздері; түлеуі; құрғақ болуы
мүмкін

6 – ісіктер – бет аймағында, қабақтарда; көз
саңлауы – кішірейген, жалпы таралған
ісіктер –жіті қабынуда, ауыр жағдайда;

7 – Дене қызуы(қалыпты жағдайда дене
температурасы 36,6-36,9)

ҚАРАП ТЕКСЕРУ

ҚАРАП ТЕКСЕРУ

ҚАРАП ТЕКСЕРУ

НАУҚАСТАРДЫҢ ЖАЛПЫ КҮТІМІ

- - науқас адаммен оның кеселі туралы сұхбаттасу;
- пациентке жүргізілетін тексеру әдістері, қан мен несеп талдауы, рентгенологиялық зерттеу туралы түсінік беріледі
- дәрігер нұсқауларын бұлжытпай орындау;
- шектелген ас тұзы мен сұйық мөлшерін қадағалау;
- пациенттің жақындарына сырқатқа күтім жасау туралы ақпарат беру.
- пациентте қызба болғанда мол сұйық ішкізу (шырын, компот, шәй), басына мұзды мұйық ілу;
- диета құрамынан ащы, тұзды тағамдарды, ішімдікті шектеу.

- Қорытынды
- Адамдар үшін барлық ішкі он екі және сыртқы он екі мүшесі де қадірлі де қажетті болып есептелінеді. Оның ішінде қос бүйректің де өзінің атқаратын қызметі бар. Оған қоршаған ортадағы ауаның ластануынан және күтінбеу негізі себепкер болып отыр.
- Сондай – ақ, бүйрек, қуық жолдарымен байланысатындықтан оған тас байланса оның да көптеген емі бар.
- Бүйрекке суық тию, оны барлық қалыпты қызметінің науқастануына алып келіп соқтырады.